

Gönderim: 13.12.2020

Düzeltilme: 21.01.2021

Kabul: 27.01.2021

Tür: Araştırma Makalesi

Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi

Uğur CANPOLAT^a
Yusuf YILDIRIM^b

^a Öğretmen, Manisa Demirci Kargınıışıklar Basri Koçyiğit Ortaokulu, ORCID: 0000-0002-8861-4765

^b Öğretmen, Eskişehir Şehit Mutlu Yıldırım Ortaokulu, ORCID: 0000-0003-4475-4923

Özet

Türkiye’de 15 Mart 2020 tarihinde COVID-19 salgını nedeni ile yüz yüze eğitim faaliyetleri durdurulmuş ve uzaktan eğitim süreci başlamıştır. Bu çalışmada amaç, ortaokul öğretmenlerinin gerçekleştirdikleri acil uzaktan öğretim faaliyetlerine ilişkin edindikleri deneyimlerini ortaya çıkarmaktır. Fenomenolojik yaklaşım ile desenlenen bu araştırma, COVID-19 salgını sürecinde öğretmenlerin temel eğitim kademelerinde uzaktan eğitim ile ilgili ilk kez yaşadıkları bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıklarını ortaya koyması açısından önemlidir. Araştırmanın çalışma grubunu ilk defa canlı ders deneyimi yaşayan farklı branşlardaki 8 ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış açık uçlu soruların yer aldığı görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yaklaşımıyla çözümlenmiş bulgular başlığında paylaşılmıştır. Araştırma verilerinde inandırıcılığı arttırmak için uzman incelemesi metodundan yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında öğretmenler, uzaktan eğitim faaliyetlerini olumlu karşılamakla birlikte öğrenci katılımının çeşitli sebeplerle yeterli düzeyde olmaması nedeniyle verimli geçmediğini dile getirmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Acil Uzaktan Öğretim, İçerik Analizi, Öğretmen Deneyimleri, Uzaktan Eğitim.

Examining the distance education experiences of secondary school teachers in the COVID-19 outbreak process

Abstract

Face to face education in Turkey was ceased and distance education process began on March 15 because of the COVID-19 outbreak. The aim of this study is to reveal the experiences of secondary school teachers regarding emergency remote teaching activities. This research, designed with a phenomenological approach, is important in terms of revealing how teachers make sense of these experiences about distance education for the first time in basic education levels during the COVID-19 outbreak. The study group of the research consists of 8 secondary school teachers from different branches who experience live lessons for the first time. An interview form with semi-structured open-ended questions was used as a data collection tool in the study. The data obtained in the study were analyzed with content analysis approach and shared under the heading of findings. In order to increase the credibility of the research data, the expert review method was used. Considering the results of the research, although the teachers welcomed the distance education activities, they stated that the student participation was not efficient due to various reasons.

Keywords: Emergency Remote Teaching, Content Analysis, Teachers' Experiences, Distance Education.

Kaynak Gösterme

Canpolat, U. & Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(1), 74-109

Giriş

21. yüzyılın ilk çeyreğinin sonuna gelinirken, bilim, sanayi ve teknolojideki gelişmeler ile dünya küresel ölçekte küçük bir köy haline gelmiştir. Dünyanın küresel ölçekte küçük bir köy olmasından dolayı, 2020 yılı aralık ayında Çin’de başlayan koronavirüs salgını 3 ay içerisinde neredeyse her ülkede insanlar arasında kolayca yayılma ortamı bulmuştur. Dünya Sağlık Örgütü tarafından yaşanan olayların pandemi (salgın) olarak kabul edilmesinden sonra, salgının önlenmesi amacıyla ülkeler katı önlemler ile beraber vatandaşlarını sosyal olarak izole etme politikasını uygulamaya başlamışlardır. Ülkeler eğitim politikalarında da değişikliklere giderek eğitimin her kademesi için virüsün toplum içinde yayılımını önlemek amacıyla yüz yüze eğitimden uzaktan eğitim yöntemine geçme kararı alınmıştır. Türkiye’de 23 Mart tarihinden itibaren Milli Eğitim Bakanlığına bağlı temel eğitim ve orta öğretim okullarında öğrencilere yönelik TRT EBA TV kanalları uzaktan eğitim araçları olarak kullanılmaya başlamış, 6 Nisan 2020 tarihinden itibaren de Ankara ve İstanbul illerinde pilot okul olarak seçilmiş 124 okul Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformu üzerinden 8. ve 12. Sınıf öğrencileri ders öğretmenleri ile uzaktan canlı derslere başlamışlardır. Bu pilot uygulama sonucu Türkiye genelinde de tüm okullarda TRT EBA TV ve EBA platformu üzerinden canlı dersler ile öğretmen ve öğrenciler uzaktan eğitim deneyimi yaşayacaklardır.

Acil Uzaktan Eğitim / Acil Uzaktan Öğretim

Araştırmacılar, son dönemde yapılan çalışmaları incelediğinde COVID-19 salgını sürecinde yapılan uzaktan eğitim faaliyetlerinin “Acil Uzaktan Eğitim” ya da “Acil Uzaktan Öğretim” kavramları ile ifade edildiğini gözlemlemiştir.

“Uzaktan Eğitim” ile “Acil Uzaktan Eğitim” aralarında bazı farklılıklar vardır. Acil uzaktan eğitimi ilk kez deneyimleyen paydaşların, uzaktan eğitimin sadece mevcut halinden ibaret olduğu düşünerek kendi algılarında uzaktan eğitime yönelik olumsuz bir imaj oluşabilir. Bu kavramlar arasındaki farklılıkların ne olduğuna dair Bozkurt ve diğerleri (2020) şu şekilde tanımlamaktadır. “Acil Uzaktan Eğitimi” acil eğitim ihtiyaçlarını çözmeye yönelik bir girişimdir. Öğrenen ve öğreten birbirinden fiziksel olarak uzaktır. Kriz döneminde kullanılan bir yöntemdir. Ancak “Uzaktan Eğitim”, fiziksel, etkileşimsel, psikolojik uzaklığı göz önünde tutarak, yaşam boyu öğrenmeyi baz alarak kalıcı çözümler üretmeyi hedefleyen, planlı ve sistematik bir biçimde oluşturulmuş bir eğitim sistemidir. Hodges ve diğerleri (2020) ise “Acil Uzaktan Öğretim” kavramı ile süreci açıklamış ve genellikle öğretime odaklı; sosyal, psikolojik, ekonomik birçok unsuru planlamadan acil olarak eğitim ihtiyaçları için kullanılan

bir sistem olarak tanımlamaktadır. Bu iki tanım birbirine birçok yönden benzemektedir. Araştırmacılar, Türkiye’de COVID-19 sürecinde temel eğitim düzeyinde yürütülen çalışmaları “Acil Uzaktan Öğretim” penceresinden bakmaya karar vermiştir.

Araştırmanın Kuramsal Temelleri

Daha önce uzaktan eğitim deneyimi olmayan temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde görev yapan öğretmenlerin ve öğrenim gören öğrencilerin, uzaktan eğitim yöntemi ile ders yapmalarını, derslerin amacına ulaşmasını etkileyen birçok kuramsal faktör bulunmaktadır. Araştırma amacı doğrultusunda, araştırma sorularını belirlenirken kullanılan ve tartışma bölümünde yararlanılan; yeniliğin yayılması kuramı, kullanımlar ve doyumlar kuramı ile teknoloji kabul kuramı, araştırmanın kuramsal alt yapısını oluşturmaktadır.

Kullanım ve Doyumlar Kuramı ile öğretmen ve öğrenciler kitle iletişim aracı olarak televizyon ve EBA’yı ihtiyaçları karşıladığı sürece doyuma ulaşacakları, doyuma ulaşırlarsa bu teknolojileri kullanmayı kabul edip bu teknolojiler ile gerçekleştirilen derslerden verim alabilecekleri yoksa aktif birer seçici konumunda olan öğretmen ve öğrenciler ihtiyaçlarını karşılamadığı zaman, bu teknolojilerden doyum alamayacakları için uzaktan eğitim yöntemi ile gerçekleştirilecek derslerin amacına ulaşamayacağı ön görülmektedir (Huang ve Zhou, 2018; Katz, Blumler ve Gurevitch, 1973). Bu çalışmada kullanım ve doyumlar kuramı ile uzaktan eğitim ortamı olarak televizyon ve EBA’nın öğretmen ve öğrencilerin hangi ihtiyaçlarını doyurduğu üzerine odaklanılmıştır.

Teknoloji Kabul Kuramı ile öğretmen ve öğrencilerin televizyon ve EBA üzerinden ders yapmanın kolay ve yararlı olduğuna yönelik inançlara sahip ise bu teknolojileri kullanmaya yönelik olumlu tutum sergileyerek bu teknolojileri kullanmayı kabul ederek benimseyecekleri ön görülmektedir (Davis, 1989; Venkatesh ve Davis, 2000). Bu çalışmada teknoloji kabul kuramı ile öğretmen ve öğrencilerin kendileri için yeni bir teknoloji olan uzaktan eğitim teknolojilerine karşı olan yaklaşımlarının belirlenerek bu teknolojileri kullanmayı kabul etmelerini ya da direnç gösterip kullanma konusunda isteksiz davranmalarının sebepleri üzerine odaklanılmıştır.

Yeniliklerin Yayılması Kuramı ile öğretmen ve öğrencilerin kendileri için yeni bir teknoloji olan uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanımının benimsenerek yayılması üzerine odaklanıldığı söylenebilir. Öğretmen ve öğrenciler arasında bu yeni teknolojilerin kullanımının yayılmasında öncelikle bu yeni teknolojiler hakkında bilgi edinme sürecine girecekleri, ikna olma aşamasında yeniliğin kendisi için avantaj ve dezavantajlarını değerlendirerek yeniliğe

tutumunu biçimlendirecekleri, karar aşamasında yeniliği kabul ya da ret kararı verecekleri, uygulama aşamasında yeniliğe uyum kararı vererek bu yeni teknolojileri benimseyecekleri ön görülmektedir (Rogers, 1995; Tosuntaş ve Çubukçu, 2019). Bu araştırmada yeniliklerin yayılması kuramı ile öğretmen ve öğrencilerin kendileri için yeni bir teknoloji olan uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanımının benimsenerek yayılması üzerine odaklanılmıştır.

Türkiye’de eğitim kurumlarının zorunlu değişim paradigması sonucunda öğretim yöntemindeki bu değişiklik sonrası uzaktan eğitim yöntemi ile gerçekleştirilen derslerin ve programların amacına ulaşip ulaşmadığının belirlenmesi için öğrenci ve öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin, kullanım ve doyumlarının ortaya çıkarılması ve sürecin sürekli olarak takip edilmesi gerekmektedir.

Alanyazında, Türkiye’de uzaktan eğitim ile ilgili öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelendiği araştırmalar DergiPark arşivinde incelenmiştir. Alanyazında uzaktan eğitim ile ilgili Erol Şahin (2019), Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi hakkında öğretim elemanlarının görüşlerini; Akbaba, Kaymakçı, Birbudak ve Kılcan (2016) ise Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi hakkında üniversite öğrencilerinin görüşlerini incelemişlerdir. Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp (2016), çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini incelemişlerdir. Fırat, Altınpulluk ve Kılınç (2020) eğitim alanındaki uzmanların çalışmalarında teknoloji kullanım durumlarını incelemişlerdir. Adnan ve Boz-Yaman (2017), üniversite öğrencilerinin e-öğrenmeye dair hazır bulunuşluk ve memnuniyet düzeylerini incelemişlerdir. Bircan, Eleroğlu, Arslan ve Ersoy (2018), üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimde sunulan derslere yönelik bakış açısını incelemişlerdir. Pepeler, Özbek ve Adanır (2018), üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim ile verilen İngilizce dersine yönelik görüşlerini incelemişlerdir. Akçay ve Gökçearsan (2016), grafik tasarım dersinde uzaktan eğitim yönteminin kullanımına yönelik üniversite öğrencilerinin algılarını incelemişlerdir. Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan (2016), uzaktan eğitim uygulamasının meslek yüksekokulu öğrencilerinin görüşlerine göre değerlendirilmesini yapmışlardır. Çakmak Karapınar, Güler, Kurşun ve Karaman (2018), üniversite öğrencilerinin kampüs tabanlı dersler modeli bileşenlerine yönelik görüşlerini incelemişlerdir. Şenyuva, Kaya ve Bodur (2017), hemşirelik öğrencilerinin web tabanlı bir derse ilişkin görüşlerini incelemişlerdir. Günlük, Özer ve Özcan (2019), akademisyenlerin muhasebe eğitiminde uzaktan eğitim uygulamaları kullanımına yönelik algılarını incelemişlerdir. Öztürk ve Kert (2017), çevrimiçi öğrenme ortamının, yetişkinlerin çevrimiçi öz-yeterlik algısı ve akademik başarılarına etkisini incelemişlerdir.

Kılınç (2020), çevrimiçi ortamda bulunan öğrenenlerin çevrimiçi grup tartışmalarına yönelik görüşlerini incelemiştir. Özer ve Kır (2018), halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitiminde uzaktan eğitimin uygulanabilirliğine ilişkin görüşlerini incelemiştir.

Alanyazında uzaktan eğitim ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, temel eğitim ve ortaöğretim seviyesinde uzaktan eğitim ile ilgili öğretmen görüşlerine yönelik yapılmış bir çalışma olmadığı belirlenmiştir. Bu kapsamda bu çalışma alanda öncü bir çalışma olacağı düşünülerek Türkiye’de temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarında ilk defa uygulanan uzaktan eğitim ile ilgili öğretmen görüşlerinin incelenmesi alanyazında önemli bir boşluğu doldurarak özgün çalışmalardan olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada uzaktan eğitim ile ilgili öğretmen görüşleri araştırma konusu olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğretmenlerinin gerçekleştirdikleri acil uzaktan öğretim faaliyetlerine ilişkin edindikleri deneyimlerini ortaya çıkarmaktır. Bu kapsamda öğretmenlere yönelik araştırma soruları şu şekildedir: Öğretmenlerin;

- EBA, uzaktan eğitim sistemine ve araçlarına yönelik düşünceleri nelerdir?
- Acil uzaktan öğretimde, öğrenme süreçlerine yönelik düşünceleri nelerdir?
- Acil uzaktan öğretim sürecinde karşılaştığı sorunlar nelerdir?
- Uzaktan eğitimin kalitesini arttırmaya yönelik çözüm önerileri nelerdir?

Yöntem

Bu bölümde yöntemle ilgili olarak araştırma desenine, katılımcılara, verilerin toplanmasına, verilerin analizine ve inandırıcılığa yönelik bilgiler yer almaktadır. Bu bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1			
<i>Yöntemle ilgili yapılan çalışmalar</i>			
Araştırma deseni	Katılımcıların belirlenmesi	Verilerin toplanması	Verilerin analizi ve inandırıcılık
Nitel araştırma	Ölçüt örnekleme	Yarı yapılandırılmış Görüşme formu	Uzman incelemesi
Fenomenoloji	Eskişehir İli, Çifteler İlçesinde, Ortaokullarda görev yapan ve uzaktan eğitim faaliyetlerinde bulunan 8 öğretmen	İçerik analizi	Araştırmacının Rolü

Araştırma Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma yöntemi ile desenlenmiştir. Fenomonolojik araştırma yöntemi, birkaç kişinin bir fenomen ya da kavramla ilgili deneyimlerini ve bu deneyimlere yüklenen anlamı ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Creswell, 2016). Araştırmada açık uçlu soruların yer aldığı açık uçlu görüşme formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin toplanmasının ardından içerik analizi çalışması yapılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla kitap, kitap bölümü, makale, tez, mektup, tarihsel dokümanlar, gazete başlıkları ve yazıları gibi bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenabilir bir teknik olarak tanımlanabilir (Sert, Kurtoglu, Akıncı, & Seferoğlu, 2012).

Katılımcıların Belirlenmesi

Bu araştırmanın katılımcıları Eskişehir İli, Çifteler İlçesinde, ortaokullarda görev yapan ve uzaktan eğitim faaliyetlerine katılan sekiz öğretmendir. Araştırmanın katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme göre seçilmiştir. Ölçüt örnekleme araştırmacı tarafından belirlenen bazı özelliklere göre katılımcıların seçilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada ise ölçütler, Çifteler ilçesinde bir ortaokulda görev yapıyor olmak ve uzaktan eğitim faaliyetlerinde bulunmaktır. Araştırmaya katılımcılara ait özellikler Tablo 2' de yer verilmiştir.

Tablo 2

Katılımcıların Özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Branş	Mesleki deneyim yıl	Eğitim Durumu
Öğretmen-1	Erkek	40	Bilişim teknolojileri	17	Yüksek lisans mezunu
Öğretmen 2	Erkek	30	Sosyal bilgiler	8	Yüksek lisans mezunu
Öğretmen 3	Kadın	35	Fen bilimleri	15	Doktora mezunu
Öğretmen 4	Erkek	46	Matematik	21	Yüksek lisans mezunu
Öğretmen 5	Kadın	37	Bilişim teknolojileri	16	Lisans mezunu
Öğretmen 6	Erkek	33	Türkçe	11	Lisans mezunu
Öğretmen 7	Kadın	28	Türkçe	6	Lisans mezunu
Öğretmen 8	Kadın	37	Yabancı dil	13	Yüksek lisans mezunu

Buna göre araştırmaya katılım sağlayanlardan dördü kadın ve dördü erkektir. İki katılımcı bilişim teknolojileri öğretmeni, iki katılımcı Türkçe öğretmeni, birer katılımcıda Sosyal bilgiler, Fen bilimleri, Matematik ve Yabancı dil öğretmenidir. Üç katılımcı lisans, dört katılımcı yüksek lisans ve bir katılımcı doktora mezunudur. Katılımcılardan ikisi 5-10 yıl, üçü 11-15 yıl, ikisi 16-20 yıl ve biri 21 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir.

Araştırmanın yapıldığı Çifteler İlçesi, genel olarak tarım ve hayvancılıktan geçimini sağlayan bir yerleşimdir. İlçenin sosyoekonomik seviyesi büyük ölçüde orta seviyededir. Alt sosyoekonomik seviyeye sahip öğrencilerde bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma amacına uygun olarak alanyazın taraması ve araştırmanın kuramsal temelleri olarak belirlenen kuramlar dikkate alınarak araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Oluşturulan görüşme formu üzerine biri alan biri yöntem alanında uzman iki öğretim üyesi geri bildirim vererek görüşme formlarının son hali verilmiştir. Daha sonra araştırmacılar yetkili makamlardan araştırma izni onayı talep etmiş Eskişehir İli Valiliğince 26.03.2020 tarihli ve 5925303 sayı numaralı araştırma izni ile araştırma yürütülmüştür.

Yarı yapılandırılmış görüşme formları, uzaktan eğitim uygulamalarında bulunan ve canlı ders veren öğretmenlere gönderilmiştir. Görüşme formları öğretmenlere gönderilmeden önce öğretmenlerle telefon ile görüşme konusundan bahsedilmiş, sorulara istediği şekilde yanıtlayabilecekleri söylenmiş ve araştırma etiğine uygun davranılmıştır. Görüşülen öğretmenlere bu araştırmanın neden yapıldığı, araştırma süreci ve sonrası hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. Bilgilerin kesinlikle araştırma için kullanılacağı ve asla şahıs isimlerine analizlerin aktarımı sırasında yer verilmeyeceği teminatı verilmiştir. Gönüllü olarak

katılım sağlamak isteyen 8 öğretmenle Nisan 2020 ve Mayıs 2020 tarihleri arasında araştırma yürütülmüştür.

Verilerin Analizi ve İnanırcılık

Araştırma sürecinde verilerin toplanmasının ardından içerik analizi çalışması yapılmıştır. Görüşmelerin yapılmasının ardından, araştırmacılar görüşmeleri bir word sayfası halinde düzenleyerek kaydetmiştir. Görüşmelerde elde edilen verileri 2 araştırmacı birbirlerinden bağımsız olarak kodlayarak ortak görüşler doğrultusunda tema ve alt temaları oluşturmuşlardır. Kodlama aşamasında, araştırmacılar görüşmecilerin yanıtlarındaki ortak temaların çıkarılabilmesi için yanıtlardaki anlamlı parçaları kelime ya da cümleler halinde seçip kodlamıştır. Böylece görüşmelerden elde edilen niteliksel veriler sade bir dille özetlenmiş ve her bir alt probleme ilişkin temalar oluşturulmuştur. Bu şekli ile araştırmaya katılan iki öğretmenin dökümü biri alan biri yöntem uzmanı iki öğretim üyesi ile uzman incelemesi metoduyla verileri kodlamaları istenmiştir. Verilerin kodlanması ile ilgili anlaşılmayan konular üzerinde tartışılmış ve görüş farklılığı olan konularda hem fikir hale gelinmiştir. Araştırmacılar kod, kategori ve temalar üzerinde tekrar düzenleme yaparak veri analizini tamamlamış ve bulgular başlığına geçmiştir.

Araştırmalarda araştırmacının rolü oldukça önemlidir. Araştırmacılar iki farklı okulda görev yapan ve uzaktan eğitim faaliyetlerine katılan ayrıca uzaktan eğitim alanında lisansüstü eğitime devam eden hem alanda hem sahada deneyimli öğretmenlerdir. Araştırmanın her aşamasında sürece yaklaşımlarıyla olumlu katkı sağladıkları düşünülebilir.

Bulgular ve Yorumlar

Öğretmenlerin EBA Uzaktan Eğitim Sistemine ve Araçlarına Yönelik Düşünceleri

Öğretmenlerin salgın döneminde yaşanan uzaktan eğitim sürecine yaklaşımları nasıldı? Problem sorusundan hareketle toplanan veriler bu başlık altında teknoloji kabul kuramı doğrultusunda irdelenmiştir.

Bulgulara bakıldığında öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine ve araçlarına yönelik görüşleri olumlu ve olumsuz olmak üzere iki grupta toplandığı görülmektedir. Öğretmenlerin EBA uzaktan eğitim sistemine ve araçlarına yönelik görüşlerine Tablo 3' de yer verilmiştir.

Tablo 3	
Öğretmenlerin EBA uzaktan eğitim sistemine ve araçlarına yönelik görüşleri	
A. Öğretmenlerin olumlu görüşleri	f
Eğitime kesintisiz devam edebilme imkanı sunulması	8
Her öğrenciye ulaşabilmesi	8
İçeriklerin ücretsiz sunulması	8
Öğretmen ve öğrencilerin teknoloji kullanım yeterliliklerini geliştirmesi	8
TV yayını desteği sunulması	7
Yüz yüze eğitim ortamına alternatif olması	7
Zaman ve mekandan bağımsız olarak öğrencilere açık erişimin sunulması	7
EBA ara yüzünün kullanımı açısından kolay olması	7
Öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitimi benimsemesi	5
Canlı ders araçlarının kullanım açısından kolay olması	4
Canlı derslerdeki etkileşimin yüz yüze olma hissi vermesi	3
Öğrencilerin canlı dersler ile sosyalleşmesini sağlaması	3
İçe dönük öğrencilerin iletişim becerilerini arttırması	2
Velilerin beğenisini alması	1
B. Öğretmenlerin olumsuz görüşleri	
Erişim imkanı olmayan öğrencilerin uzaktan eğitimden faydalanamaması	8
İçeriklerin yetersizliği	8
İçeriklerin güncel olmaması	8
Destek hizmetlerinin yetersiz kalması	6
Alt yapı yetersizliği	6
TV yayınları ile canlı ders saatlerinin çakışması	2
Kişisel verileri kötü amaçlı kullanımına yönelik güvenlik endişesi	1
EBA puan sisteminin öğretmen ve öğrencileri gereksiz paylaşımlara yönlmesi	1

Tablo 3'e bakıldığında öğretmenler eğitime kesintisiz devam edebilme, zaman ve mekandan bağımsız olarak öğrencilerin erişimine açık bir sistemin sunulması, içeriklerin ücretsiz sunulması, canlı derslerin öğrencilerin sosyalleşebilmesine olanak sağlaması, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yapılamadığı bir dönemde alternatif olabilmesi, EBA ara yüzü kullanımının kolay olması, her öğrenciye ulaşabilmesi, içedönük öğrencilerin iletişim becerilerini arttırması, canlı ders araçlarının kullanımının kolay olması, öğretmen ve öğrencilerin teknolojiyi kullanma yeterliliklerini geliştirmesi gibi sebeplerle sisteme ve içeriklere yönelik olumlu açıdan görüşlerini ifade etmişlerdir.

Örneğin Öğretmen-1: “Öğrencilerin öğrenmelerinin kaldığı yerden devam etmesi açısından avantajları olması açısından önemli olarak görüyorum... Sınıfta sessiz ve iletişim sorunları yaşayan, arkadaşlık ilişkileri zayıf bir öğrencim EBA üzerinden gönderdiğim çalışmalarını en iyi şekilde yaptığını ve takip ettiğini gördüm. Ayrıca canlı derslerde çok aktifti...” şeklindeki ifadeleri ile eğitime kesintisiz devam edilebilmesi, içe dönük öğrencilerin iletişim becerilerini arttırması yönünde görüşlerini dile getirmiştir.

İçeriklerin ücretsiz sunumu ve derslerde faydalanılması konusunda düşünceleri olan Öğretmen-2 ise *“EBA hem derslerimizde hem de evden rahatça erişebileceğimiz birçok materyal sunuyor. Buna benzer materyalleri bazı kurumlar ücretli sunuyordu. Ancak devlet bunu ücretsiz sağlıyor. Bu açıdan hem ülkemiz için faydalı hem de dünyaya örnek olduğunu düşünüyorum.”* şeklinde görüşünü ifade etmektedir. Ayrıca *“Canlı ders uygulamasının öğrenciler için, öğretmene soru sorabileceği, birbirini tanıyabilecekleri ve sosyalleşebilecekleri bir ortam sunuyor. Öğrencilerin ara yüz, içerik vb. sorunlarını dile getirmeyi diğer taraftan da öğretmenin hedeflediği amaçlara ulaşabilmek için sunduğu içeriklere ek dersi toparlayabilecek bir etkinlik yapabilmelerini sağlıyor.”* şeklinde canlı derslerin yarına görüşlerini ifade etmektedir.

Salgın sürecinde evden eğitimi devam ettirip öğrenenlerin eğitimine destek olabildiği için yararlı bulan Öğretmen-7 ise *“Her öğrencinin girebildiği ve eğitimini destekleyici şekilde olması sebebiyle faydalı buluyorum. Sonuçta öğrencilerim ve ben salgın hastalık nedeni ile hepimiz evdeyiz. Bizden evden canlı ders anlatarak ödevler vererek öğrencilere destek oluyoruz. Canlı dersler ile eğitim aynı okul ortamı hissi veriyor. Çok iyi videolar ve testler var hem de kullanışlı. İnterneti olan herkesin evine okulu götürebiliyoruz.”* şeklinde düşünceleri ile zaman ve mekandan bağımsız olarak derslerini yürütebildiğini, her öğrencinin erişimine açık olduğunu, canlı derslerin okul ortamındaki yüz yüze eğitimdeymiş hissini uyandırdığını dile getirmiştir.

Öğretmen-3: *“Tüm öğrencilerin evinde televizyon olduğu için ulaşılabilirliği kolay TV yayınının sunulmuş olması faydalı”* şeklindeki görüşü ile EBA TV yayın desteğinin yararlı olduğunu dile getirmiştir.

Hem olumlu hem de olumsuz yönüne dikkat çeken farklı görüşlerde bulunmaktadır. Öğretmen-8: *“Henüz içerik olarak istenen seviyeye ulaşmamış olsa da uzaktan eğitim aracı olarak oldukça faydalı bir eğitim platformu. Birçok öğrencilerin bilgisayar ve telefon gibi araçlarla interneti kullanabilmeyi ve interneti öğrenme aracı olarak kullanabilmeleri öğrendiklerini düşünüyorum. Tabi bazı öğretmen arkadaşlarda kendilerini bilgisayarda geliştirdiler.”* şeklindeki görüşü ile içeriği yeterli bulmadığını ancak öğrencilerin dijital becerilerini geliştirebilmeleri ve interneti bir öğrenme aracı olarak kullanabilmeleri açısından yararlı bulmaktadır.

Öğretmen-6 ise *“EBA ya girişte bazı zorluklar yaşasak da EBA platformunun öğretmen ve öğrenci olarak kullanımın kolay ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum. Herkes kullanabilir”*

şeklindeki ifadesi ile erişim sorunu yaşadığını ancak EBA platformunun ve canlı derslerin kullanılabilir olduğunu dile getirmiştir.

Tablo 3'e bakıldığında sistem ve materyaller üzerine ifade edilen *olumsuz* düşünceler ise özellikle öğrencilerin TV erişimi, internet erişimi ve donanımı olmayan öğrencilerin çeşitli sebeplerle EBA platformundan ve canlı derslerden yararlanamamasıdır. Bu durum araştırmaya katılan tüm katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Diğer olumsuz düşünceler ise EBA platformunun paydaşlara sunduğu destek hizmetlerin yetersiz kalması, içerik ve alt yapı yetersizliği, içeriklerin güncel olmaması, EBA TV yayınları ile EBA canlı ders saatlerinin çakışması ve kişisel verilerin kötü amaçlı kullanımına yönelik güvenlik endişesi ve EBA puanlama sisteminin öğretmen ve öğrencileri gereksiz paylaşımlara itmesidir.

Örneğin Öğretmen-1: *“Mesela her evde televizyon var diye düşünürken televizyonu olmayan evlerin olduğunu öğrenmek üzdü... Sabit internet hattı olmayıp mobil bağlanan öğrencilerimin de internet kopmalarından dolayı dersten düştükleri de çok oldu mesela. Hiç interneti olmayanda vardı internete girebilecek bir cihazı, teknolojisini olmayanda şeklinde görüşüyle öğrencilerin derslere erişim sorunu yaşadıklarını dile getirmiştir.*

Genel anlamda sistemin yararlı olduğunu ifade eden Öğretmen-2 yaşadığı bir olumsuz durumları şu şekilde ifade etmiştir.

“Evet yararlı buluyorum ama öğrencilerin ne kadarına ulaşabildik? Ben ortaokulda bir sınıfın öğretmeniyim. Teker teker aradım velileri. TV frekanslarına yardım etmeye çalıştım. EBA şifresi olmayan veya unutan öğrencilere şifre verdim. EBA canlı dersler başlamadan önce ZOOM uygulaması üzerinden derste verdim. Peki ne oldu? 18 öğrencimin yarısı tam katılım sağladı. Bu durum EBA canlı derste de devam ediyor. Bir öğrencimin televizyonu yok. İki öğrencimin evinde internette yok akıllı telefonda. Dört öğrencimin de sadece anne babasının telefonunda internet var. Onlar evde olmalı interneti olmalı da öyle girebilsin. İki öğrencimin de öğrenmeye inancı motivasyonu yok. Geri kalanlar yarısı. Bir de ben sıklıkla EBA platformunu kullanıyorum. Hala güncellenmemiş materyaller var. Örneğin milli bayramlar konusunu işliyoruz. Aradan 3-4 sene geçmiş hala 15 Temmuz eklenmemiş.”

ifadesiyle görüşleri ile öğrencilerin yaşadığı erişim sorununu ve içeriklerin güncel olmaması konusunu dile getirmiştir.

Öğretmen 6 ise destek hizmetleri ve içeriklerin yetersizliği nedeni ile sistem hakkında bazı olumsuz düşüncelere sahiptir. Görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: *“EBA ya girişte çok problem oldu. Sistem yoğunluğu kaldırmadı. Neyin ne şekilde yapılacağını öğrenciler hiç bilmiyordu. Veliler bilmiyordu. Kendi başımıza bulup destek olmaya çalıştık. Yönlendirici videolar pek yoktu. İdare ile görüşünce onlarda çözüm bulmakta zorlandılar. Burada bize yol gösterecek şeylere ihtiyacımız var. Ayrıca EBA içeriklerinde yeterli video ve test yok. İçerikler yeterli değil”*

Öğretmen-8 kendi okulunda karşılaştığı iki olumsuz duruma dikkat çekmektedir. Görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Okulumda yapılan canlı derslerde öğrencilerim görüntüm arkadaşlarıma gidiyor mu? Başkaları beni görüyor mu? Bilgilerim çalınabilir mi? Biri telefonuma ulaşabilir mi? endişesi yaşıyor. Bu güvenlik sorununu fark eden MEB okullara yazılar gönderdi. Öğrencilerimizle paylaştık. Ama hala o kaygı var...Bir diğer taraftan da özellikle EBA platformunda öğretmen ve öğrencilere giriş yapma ve yatıkları etkinliklere göre puan vermesi bazılarını olumsuz etkilemiş görünüyor. EBA sayfam facebook sayfası gibi kimin ne paylaştığı belli değil. Bir görseniz her şey var. Amacını aşmış durumda.”

Öğretmen-8 bu ifadeleriyle güvenlik sorunu yaşandığına ve EBA platformunun doğru kullanılmadığına değinmiştir.

Tablo 3 üzerinden öğretmenlerin verdiği yanıtlara bakıldığında öğretmenlerin salgın sürecinde verilen uzaktan eğitimi ve materyalleri iyi niyetli bir çaba sonucu hazırlanan öğrenciler için faydalı olarak görmekte ve teknoloji kabul kuramı bağlamın bu teknolojiyi kabul ettikleri ve kullanmaya devam ettikleri görülmektedir. Bir diğer taraftan ise bazı olumsuz durumları dile getiren öğretmenler özellikle tüm öğrencilere ulaşamaması nedeni ile her öğrenci için yarar sağlayamadığı ve bu gibi durumların ortadan kaldırılması ile uzaktan eğitimin başarıya ulaşabileceğini düşünmektedir.

Öğretmenlerin acil uzaktan öğretimde öğrenme süreçlerine yönelik düşünceleri

Bu başlık altında toplanan veriler kullanım ve doyumlar kuramı ve yeniliklerin yayılması kuramı bağlamında irdelenmiştir. Öğrenciyi merkeze alan bir yapıda öğrenme ihtiyaçlarını ne ölçüde karşılayabildiğine ve uzaktan eğitimin avantajlı ve dezavantajlı yönleri ele alınmıştır.

Bu doğrultuda öğretmenlerin bir kısmı öğrencilerin öğretim ihtiyaçlarını karşıladığını bir kısmı ise karşılayamadığını dile getirmiştir. Öğretmen görüşlerine Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4	
<i>Öğretmenlerin acil uzaktan öğretimde öğrenme süreçlerine yönelik görüşleri</i>	
A. Öğretmenlerin olumlu görüşleri	f
Öğrenciye kendi hızında öğrenme imkanı sunulması	3
Öğretmen-öğrenci etkileşimini artırması	2
İçerikleri dilediği kadar tekrar ederek pekiştirmeyi sağlaması	2
Dersin hedef kazanımlara ulaşmayı sağlaması	2
İçeriklerin zengin olması	2
Farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun içeriklerin sunulması	1
Öğrencilerin öğrenmelerini istatistiksel olarak değerlendirilmesini sağlaması	1
Öğrenci düzeyine uygun içeriklerin sunulması	1
B. Öğretmenlerin olumsuz görüşleri	
Öğrenci katılımının az olması	8
Öğrencilerin motivasyonunun düşük olması	4
EBA TV üzerinden sunulan dersin etkileşime açık olmaması	2
Erişim sağlayamayan öğrencilerde eğitimde geride kalma kaygısı	1
EBA TV yayınlarının üst bilişsel öğrenme düzeyine hitap edecek içerikleri sunmaması	1
EBA canlı derslerin ve EBA TV üzerinden sunulan derslerin süre olarak yetersiz olması	1
EBA TV üzerinden sunulan ders içeriklerinin yoğun olması	1
Kaynaştırma öğrencilerine yönelik bireyselleştirilmiş eğitim planının uygulanamaması	1
Öğrencilerin dijital okuryazarlıklarının düşük olması	1
Sunulan içeriklerin yetersiz olması	1
Canlı derslerde birden fazla şubenin birleştirilmesi	1
Uzaktan eğitimin zorunlu gerçekleşmesinin itici gelmesi	1
Sosyal bulunurluğun olmaması	1

EBA TV Tablo 4'e bakıldığında öğretmenlerin öğrenme süreçlerine yönelik bazı olumlu ve olumsuz düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Olumlu görüşlere bakıldığında öğrencilere kendi hızında öğrenme imkanı sunması, öğretmen ve öğrenci etkileşimini artırması, içeriklerin tekrar uygun olup pekiştirmeyi sağlayabilmesi, derslerde hedeflenen kazanımın verilmesine olanak sağlaması, öğrencinin istatistiksel olarak değerlendirmeye olanak sağlaması, öğrencinin düzeyine uygun içeriklerin sunulması, bu içeriklerin sunumunda farklı öğrenme stillerine sahip öğrencileri destekleyecek ihtiyaçlarına uygun içeriklerin sunulması ve içeriklerin zengin olması başlıca ifadelerdir.

Diğer taraftan olumsuz görüşlere bakıldığında ise öğrenci katılımının az olması, öğrenci motivasyonunun düşük olması, EBA TV yayınlarının üst düzey düşünme becerilerini destekleyici içeriğe sahip olmaması, uzaktan eğitim sürecine erişemeyen öğrencilerde eğitimde geri kalma kaygısı, EBA TV derslerinin etkileşime açık olmaması, EBA canlı derslerin ve EBA TV üzerinden sunulan derslerin süre olarak yetersiz olması, EBA TV üzerinden sunulan derslerin yoğun olması, kaynaştırma öğrencilerine yönelik bireyselleştirilmiş eğitim planının uygulanamaması, öğrencilerin dijital okuryazarlıklarının düşük olması, sunulan içeriklerin yetersiz olması, uzaktan eğitimin zorunlu gerçekleşmesinin itici gelmesi gibi ifadelere yer verilmiştir.

EBA tarafından sunulan tüm olanakların öğrenciye kendi hızında öğrenme imkanı sunduğunu ve öğretmen-öğrenci etkileşimi arttırdığını ifade eden Öğretmen-5 düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir.

“Canlı dersler, öğrencilerin öğretmenlerden geribildirim alabilmesi, soru çözümlerinde anlamadığı yeri sınıf ortamındaki gibi anında sorabilmesi ile yaşanan etkileşimle öğrenmenin gerçekleşmesine büyük oranda katkı sağlamıştır. Tv yayınları öğrenciler için farklı bir öğrenme ortamı olmuş, onların ilgilerini çekmiştir. Eba Tv öğrencilerde dersi dinleme sorumluluk duygusu oluşturmuş, kendilerini evlerinde bir eğitim ortamında bulmalarını sağlamıştır. Aynı zamanda Tv den izlenemeyen yayınların internet ortamında tekrar ulaşılabilir olmasının sağlanması da telafi anlamında büyük katkı sağlamıştır. Verilen tüm içerikler öğrencinin öğrenme hızına uygun öğrenebilmelerine katkı sağlamıştır.”

Ayrıca EBA içeriklerinin öğrencinin dilediği kadar tekrar yaparak öğrendiklerini pekiştirdiğini dile getiren Öğretmen-5 düşüncelerini *“Öğrencilerin öğrendiklerini EBA aracılığıyla hem sitesinden hem televizyondan hem de canlı dersler aracılığıyla tekrar etme, pekiştirme, anlamadığı konuları belirleme ve telafi etme konusunda katkıları olmuştur.”* şeklinde dile getirmiştir.

Öğretmen-2: *“Şu ana kadar EBA üzerinden ve Classroom üzerinden verdiğim ödevler ve canlı derslerle katılım sağlayabilen öğrencilerdeki daha önce dediğim gibi katılım yarı yarıydı hedef kazanımlara ulaştığımı düşünüyorum. Hem canlı derslerde sorduğum sorulara aldığım dönütlerden hem EBA içerikleri ödev olarak sunulduğunda öğrenciler tarafından yorumlanabiliyor oraları incelediğimde katılan öğrencilerde hedefime ulaştığımı düşünüyorum.”* şeklindeki görüşü ile dersinde hedef kazanımlara ulaştığını dile getirmiştir.

Öğretmen-1: *“Farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerime farklı çalışmalar ve içerikler göndererek bireysel öğrenmelerine ve kendi düzeyinde öğrenmelerine katkıda bulunmuş oluyorum. Bu yüz yüze eğitimde pek imkanım olmayan durum.”* şeklinde görüşüyle farklı öğrenme stillerine sahip öğrencileri destekleyici ve ihtiyaca ve öğrenci düzeyine uygun içeriklerin olduğunu vurgulamıştır. Yine aynı öğretmen kaynaştırma öğrencilerine yönelik uzaktan eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim planını uygulayamadığını şu sözleri ile dile getirmiştir: *“Canlı derslere daha bir kaynaştırma öğrencim bile katılmadı. Katılmasını çok isterdim ama kaynaştırma öğrencilerim için uzaktan eğitim ortamında ayrı bir canlı ders açılması gerekebilir. Onlar için ayrı materyallere ihtiyaç var. EBA TV üzerinden verilen derslerin de bir faydası yok. Ben bu öğrencilere BEP (bireyselleştirilmiş eğitim planı) uygulayamıyorum.”*

Öğretmen-6: *“Çok zengin içerikler var. Ayrıca canlı ders uygulaması da kullanıyoruz. Ben EBA platformunu kullanışlı buluyorum. Çok faydalı imkanlar sunuyoruz*

çocuklara...özellikle öğrencilerin çalışmalarını takip edebiliyorum. İstatistiklerini inceleyebiliyorum. Gönderdiğim ödevleri kimler yaptı yapmadı görebiliyorum ve değerlendirip dönüt yazabiliyorum. Bu çok iyi.” şeklindeki ifadesi ile öğrenci öğrenmelerinin istatistiksel olarak değerlendirebilmesi ve dönüt verebilmesi açısından yararlı olduğunu dile getirmiştir. Diğer taraftan Öğretmen-8 ise *“Derslerle ilgili içerikler hem az hem de güncel değil. Videolar ve test soruları yetersiz. Etkileşimli ürünler, oyunlar vb. fazlasıyla olmalıydı.”* sözleri ile EBA platformunda sunulan içerikleri yeterli bulmadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin salgın hastalık nedeni ile evlerinde iken uzaktan eğitime erişim sorunu yaşayan öğrencilerde kaygı durumu yaşandığını dile getiren Öğretmen-2 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“MEB operatörlerle anlaşarak ücretsiz olarak önce 3gb sonra 6gb internet verdi Bu çok güzel bir destek ama o da canlı derslere yetmedi. Dersime gelemeyen öğrencilerim çok oldu. Bu çocuklarda eğitimden, işlenen konulardan geride mi kaldım? Ben ne yapacağım? Kaygıları başladı. Sıklıkla bu konuları konuşuyoruz velilerle ve öğrencilerle. İşin özü teknolojik alt yapısı her çocuğun yok. Bu çocuklara internete girebilecekleri araçlar ve en azından EBA için sınırsız internet lazım.”

Öğretmen-4 ise hem olumlu hem olumsuz açıdan değerlendirip EBA platformunda verilen eğitimi yararlı olumlu olduğunu ifade ederken öğrenci motivasyonunun düşük olduğunu, öğrenci katılımının az olduğunu ve verilen eğitimin yetersiz olduğunu şu sözleri ile ifade etmiştir:

“EBA uzaktan eğitim konusunda hazırlıksız yakalanmasına rağmen kısa sürede TV kanalları oluşturup eğitime başladı. Burası takdire şayan. Lakin bir veli olarak değerlendirdiğimde verilen eğitimin yeterli seviyede olmadığını düşünüyorum. Bunun sebebi hem öğrenci hem de EBA kaynaklıdır. Maalesef öğrencilerimiz yeteri kadar ilgi göstermiyorlar... Öğrencilerin katılımı çok düşük. Yani 28 kişilik bir sınıfta en fazla 6 kişi katıldı şimdiye kadar yaptığım canlı derse...öğrencilerimize herhangi bir mecburiyet yüklenmediği için de birçok öğrenci dersleri dinlememeyi tercih etmiştir.”

Öğretmen-3: *“TV yayınlarının sadece düz anlatımla başka hiçbir materyal kullanmadan etkileşime yer vermeden tek yönlü bilgi akışı sunduğu için ve kısa sürede çok yoğun bir anlatımla sunumun gerçekleştirilmesinden dolayı küçük yaş seviyelerinde etkili olmayabilir. Ayrıca sadece anlatılanla bilgi ve kavrama düzeyinde kaldı hiç analiz, sentez, değerlendirme basamaklarına çıkmadı.”* şeklinde EBA TV yayınının yoğun bir yapıya sahip olduğunu ve etkileşim açısından yeterli olmadığını ve üst bilişsel öğrenme alanlarına hizmet etmediğini dile getirmiştir.

Araştırma bulgularında araştırma sorusuna yönelik farklı bir görüş belirten Öğretmen-3 süreçte elde ettiği bilgiler ve deneyimlerle uzaktan eğitimin artık uluslararası projelerin bir parçası olacağını şu sözlerle dile getirmiştir:

“EBA, eTwinning ve European schoolnet portalları üzerinden farklı eğitimlere katıldım. Çok da güzel oldu. Europeanschoolnetten “Our fragile planet” adlı bir eğitime, diğer platformlardan müze eğitimi, afet eğitimi, proje danışmanlığı semineri gibi eğitimler aldım. Benim Avrupa Birliği projelerine karşı bir ilgim var. Geçtiğimiz senelerde Erasmus+ ve eTweinning projelerinin başlıca konuları erken okul terkleri ve mülteci çocuklar yer alırken artık uzaktan eğitim başlıca konular arasında yer alacakmış gibi görünüyor. Bu konuda proje hazırlamayı düşünüyorum.”

Bu başlık altında Tablo 4 incelendiğinde süreçle ilgili olarak öğrencilerin kendi hızlarında öğrenme imkanının sunulması, öğretmen-öğrenci etkileşiminin sağlanması içerikleri tekrar ederek pekiştirmeyi sağlaması, dersin hedef kazanımlarına ulaşılabilmesi başlıca olumlu görüşler iken içeriklerin zengin olması veya yetersizliği bir tartışma konusudur. Ayrıca hedef kazanımlara ulaşılmış olduğu belirtilse de bu sadece erişim sağlayabilen öğrencilerle gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Öğrencilerin katılımının az olması nedeni ile genel anlamda bir hedef kazanıma erişimden söz edilemez. Ayrıca uzaktan eğitim öğrencilerin kendi hızından öğrenmelerine olanak sağlasa da motivasyonu düşük öğrencilerin istenilen kazanımları elde etmesi oldukça zor görülmektedir. Bu verilerden hareketler uzaktan eğitim tam olarak öğrencilerin tamamının eğitim ihtiyaçlarına cevap verememiştir.

Öğretmenlerin acil uzaktan öğretim sürecinde karşılaştığı sorunlar

Bu başlık altında öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı sorunlar ele alınmıştır. Öğretmenlerin ve diğer paydaşların yaşadığı sorunların neler olduğunu irdelenmiştir. Elde edilen bulgular kendi içinde beş alt başlıkta toplanmış ve Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5	
<i>Öğretmenlerin acil uzaktan öğretim sürecinde karşılaştığı sorunlar</i>	
A. Öğretmenden kaynaklanan sorunlar	f
Öğretmenlerin uzaktan eğitim vermek için gerekli bilgi, beceri ve yeterliklerinin olmaması	3
Öğretmenlerin canlı derslerde düz anlatım yöntemini kullanması	2
Öğretmenlerin mesleki tatmin yaşayamamaları	1
B. Öğrenciden kaynaklanan sorunlar	
Öğrenci katılımı azlığı	8
Öğrenci isteksizliği	4
Öğrencinin pasif olması	2
Öğrencilerin yaşadığı psikolojik sorunlar	2
C. Erişim ve alt yapıdan kaynaklı sorunlar	
İnternet erişimi sorunu	8
Derse katılım için gerekli bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi araçların olmaması	8
Elektrik ya da internet bağlantısı yüzünden dersten kopma	4
EBA TV çekmemesi	2
D. EBA, EBA TV ve EBA canlı ders ortamlarından kaynaklanan sorunlar	
Etkileşimin sınırlı olması	4
Canlı derslere katılamayan öğrencilerin dersi daha sonra izleyememesi	3
EBA TV ve EBA canlı ders saatlerinin çakışması	2
E. Yönetimden kaynaklı sorunlar	
Yapılan uzaktan eğitim etkinliklerinin ders notunu etkilememesi	3
Derse katılım zorunluluğunun olmaması	3

Tablo 5'e bakıldığında yaşanan sorunlar öğretmenden kaynaklanan, öğrenciden kaynaklanan, erişim ve alt yapıdan kaynaklanan, EBA, EBA TV ve EBA canlı ders ortamlarından ve son olarak yönetimden kaynaklanan sorunlar olmak üzere beş başlıkta toplanmıştır.

Öğretmenden kaynaklanan başlıca sorunlar öğretmenlerin uzaktan eğitimi yürütebilecek bilgi, beceri ve yeterliliklere sahip olmamaları ve canlı derslerde düz anlatım yöntemini kullanmalarındır. Öğretmen-2: "*Öğretmen arkadaşların çoğu uzaktan eğitimi uzaklar. Araştırmıyorlar da. Sanıyorlar ki canlı dersler öğretmenlerin bilgisayar başına geçip sürekli ders anlatmasıdır. Öyle değildir. Biz nasıl ki derslerimizde farklı yöntemlerle ders yapıp öğrenciyi aktif hale getirecek şeyler yapıyoruz. Öğretmen arkadaşlarımızın da böyle yapması lazım. Düz anlatımla bilgilendirme yapmak öğrenme değildir.*" şeklindeki görüşü ile derslerin düz anlatım metodu ile anlatılmasının bir sorun olduğunu dile getirmektedir. Diğer bir taraftan öğretmenlerin uzaktan eğitimi yürütebilecek bilgi, beceri ve yeterliliği sahip olmadığını ifade eden Öğretmen-1 görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Uzaktan eğitimin ile ilgili EBA’da videolar mevcut ancak öğretmen izleme gereksinimi duymadan nasıl olsa bilene sorarım düşüncesinde. Ben öğretmenlerimin şimdi bile uzaktan eğitimin nasıl verileceği ile ilgili teknopedagojik yeterliklere ve becerilere sahip olmadıklarını düşünüyorum... Etkileşimi nasıl kurmaları, katılımı nasıl artırmaları gerektiğini, uzaktan eğitimde eş zamanlı ve eş zamanlı olmayan etkinlik nasıl yönetilir bilmedikleri için de bu işin mantığını anlamadıklarını ve uzaktan eğitim canlı dersleri yapmış olmak için yaptıklarını görüyorum. EBA da eş zamanlı olmayan yapılacak bir çok etkinlik ve çalışma var. İçerik bile göndermeyi bilmeyen, EBA da dersi ile ilgili hangi içeriklerin olduğunu bile bilmeyen öğretmenler hala var.”

Öğrencilerden kaynaklanan başlıca sorunlar ise, derslere ve etkinliklere katılımın az olması ve isteksizliğidir. Bu bağlamda Öğretmen-4: *“Öğrencilerin katılımı çok düşük. Yani 28 kişilik bir sınıfta en fazla 6 kişi katıldı şimdiye kadar yaptığım canlı derse. Teknik olarak da bazı problemler yaşandı.”* şeklindeki ifadesi ile katılımın az olduğunu dile getirmiştir. Öğretmen-6 ise öğrencilerde gördüğü isteksizliği şu sözleri ile dile getirmiştir: *“Bir grup öğrencim ile dersler iyi gitti ama bir grup öğrencimin interneti olmasına rağmen derse gelmedi. Özellikle hedefi olmayan ve iç motivasyonu düşük sürekli ailesinin ve öğretmenlerinin çalış demesiyle çalışan çocuklar derse karşı çok ilgisizdi. Genellikle derslerime katılmadı onlar. Bir de internet kullanmasını bilmeyen çocuklarda var. Onlarda zora gelemedikleri için girmediler.”*

Erişim ve alt yapı ile ilgili karşılaşılan sorunlara bakıldığında ise öğrencilerin internet erişiminin olmaması ve derse katılabileceği bilgisayar, tablet veya akıllı telefon gibi araçlarının olmamasıdır. Bu bağlamda Öğretmen-2 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: *“Özellikle EBA ya giremem sorunu oldu. Özellikle Mart ve Nisan ayları sancılı geçti. Öğrencilerimizin bir kısmı interneti yok, interneti olsa internete gireceği cihazı yok. Bu öğrenciler hiç derse katılmadı ve EBA dan verdiğimiz ödevleri yapamadılar.”*

Yönetimden kaynaklı yaşanan sorunlar ise yapılan uzaktan eğitim etkinliklerinin ders notunu etkilememesi ve derse katılım zorunluluğunun olmamasıdır. Bu bağlamda Öğretmen-1: *“Öğrenciler için notların 1. dönemin geçerli olması ve devam zorunluluğunun olmaması derse katılımı düşürüyor. Çok az öğrenci ile dersler yaptım. Öğrenciler derse katılsa bile ciddiyetsizler, kameralar kapalı, sesler kapalı. Öğrenci orada mı değil mi anlamıyoruz. Soru soruyoruz yanıt yok. Duvara ders anlattığımı, kendi başıma olduğumu hissettiğim çok an oldu.”* şeklindeki görüşü ile 2.dönem notlarının değerlendirilmeye alınmayıp 1.dönem notlarına göre öğrencilerin değerlendirilmesinin ve devam zorunluluğunun olmamasının katılımı olumsuz etkileyen bir sorun olduğunu ifade etmiştir.

Araştırma sorusuna ilişkin elde edilen verilerden hareketle uzaktan eğitimde EBA bağlamında öğretmen, öğrenci, erişim ve alt yapı, eş zamanlı ve eş zamansız ders ortamları ile

yönetimden kaynaklanan sorunlar ile karşılaşmıştır. Özellikle birçok öğrencinin internete erişimlerinin olmaması, internete girebilecek cihazlarının olmaması öğrenci katılıma etki ederek uzaktan eğitim faaliyetlerine katılımı büyük oranda düşürmüştür. Araştırmanın veri toplama alanında elektrik kesintileri ve internette kopma gibi durumların sıklıkla yaşanması, öğrencilerdeki isteksizlik ve uzaktan eğitim içeriklerindeki etkileşim unsurlarının yetersiz oluşu diğer sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı sorunlara yönelik çözüm önerileri

Bu başlık altında öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı sorunlara yönelik çözüm önerileri ele alınmıştır. Elde edilen bulgular kendi içinde dört alt başlıkta toplanmış ve Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6	
<i>Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı sorunlara yönelik çözüm önerileri</i>	
A. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik öneriler	f
Öğretmenlere uzaktan eğitimin nasıl yapılacağına ilişkin hizmet içi eğitim verilmeli	7
Öğretmenlere uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmaya yönelik hizmet içi eğitim verilmeli	6
Öğretmenler etkili iletişime yönelik hizmet içi eğitim almalı	3
Gönüllü öğretmenlere e-çerik üretmeye yönelik hizmet içi eğitimler verilebilir	2
B. Derse katılımı artırmak için öneriler	
Tüm paydaşlara destek hizmeti sunulmalı	6
Dersten önce uzaktan eğitim araçlarının kullanımına yönelik videolar paylaşılmalı	3
Öğrencilere bireysel dönüt verilmeli	3
Aktif olarak katılım sağlayan öğrenenler ödüllendirilmeli	2
Öğretmen öğrencilerle iyi iletişim kurabilmeli	2
C. Derste etkileşimi artırmak için öneriler	
Öğrencilerin konuya ilişkin yorum yapmaları istenmeli	3
Canlı derslerde tartışma ortamı yaratılmalı	2
D. Yönetime ilişkin öneriler	
Öğretmen ve öğrenenlere ücretsiz ve sınırsız internet desteği sağlanmalı	8
Uzaktan eğitimde sosyal adalet ve fırsat ve imkan eşitliği sağlanmalı	8
İçerikler güncelleştirilmeli ve geliştirilmelidir	8
Öğrencilere interneti kullanabilecekleri tablet vb. araçlar ücretsiz olarak verilmeli	6
Yaşanılan teknik sorunlara yönelik teknik destek birimi kurulmalı	6
Canlı ders saatleri esnek hale getirilmeli ve tekrar izleyebilme fırsatı verilmeli	3
Uzaktan eğitim yapan öğretmenlere hizmet puanı verilmeli	2
Uzaktan eğitim yapan öğretmenlere ek ders ücreti verilmeli	2
EBA içerikleri ilkökul, ortaokul ve lise olarak ayrı sunucularda toplanmalı	1
Güvenlik sorunlarına yönelik yerli ve milli canlı ders araçları kullanılmalı	1

Tablo 6’ya bakıldığında öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik öneriler, derse katılımı artırmak için öneriler,

derste etkileşimi arttırmaya yönelik öneriler ve yönetime ilişkin öneriler olmak üzere dört başlık altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik önerilerine bakıldığında öğretmenlere uzaktan eğitimin nasıl yapılacağına ilişkin hizmet içi eğitim verilmelidir. Ayrıca öğretmenlere uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmaya yönelik yine bir hizmet içi eğitimi verilmelidir. Bu konuda görüşleri olan bilişim teknolojileri öğretmeni olan Öğretmen-1 ile Öğretmen-5 düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir.

Öğretmen-1:

“Öğretmenler uzaktan eğitim yöntemi ile canlı ders nasıl yönetilir, nasıl uzaktan eğitim ile ders işlenir ile ilgili muhakkak bilgilendirme ya da eğitim almalılar. Bu eğitim uzaktan hizmet içi eğitim ile de olabilir. Bu konuda Cisco nun eğitimleri örnek alınabilir. Simülasyonlar ile öğretmenlere eğitimler verilebilir. Bir de eş zamansız iletişim ve etkileşim yöntemleri ile ilgili öğretmenlere bilgilendirme ve eğitimler de verilebilir. Canlı derste kendi kendine konuşup öğrencilerin EBA da paylaştığı soruları bile görmeyen, aaa orada öğrenciler soru da mı soruyor diye sürece çok yabancı öğretmen var.”

Öğretmen-5 ise:

“Bu süreçte öğretmenler en temel bilgiler için bile yardım istediler. Telefonda yönlendirmek oldukça zor oldu. Örnek vermek gerekirse telefonlarına gönderilen bir excel tablosunu, bir pdf dosyasını nasıl açacağını sormak için arayan, bir word dosyasını internette indirip sosyal medya grubuna nasıl atacağını soran, canlı ders uygulamasını indir butonuna basıp sonrasında indirdiği dosyayı çalıştırmadan kurdum sanan, haftalık rapor için gönderilen bir tabloyu farklı isimle kaydedip sonraki haftalar için kullanamayan veya bunu mail gönderemeyen, canlı dersi başlat dediğinde hemen her gün aynı hatayla karşılaşmasına ve en az iki kez yardımcı olmama rağmen bunu her defasında başkasının çözmesini bekleyen öğretmenlere dijital okuryazarlık konusunda ve temel bilişim bilgileri konusunda uygulamalı hizmet içi eğitimler verilmesi gerekli.”

Derse katılımı arttırmak için önerilere bakıldığında ise tüm paydaşlara destek hizmetlerinin sunulması gerektiği ve öğrencilere bireysel dönüt verilmesi gerekliliği dile getirilmiştir. Bu konuda Öğretmen-2 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“EBA platformu üzerinde “Soru Sor” gibi basit ve ulaşımı hızlı bir uygulama eklenerek öğretmen ve öğrencilerin hem birbirlerine hem idarecilere hem de yetkili EBA gibi kurumlara rahatça soru sorabilmeleri ve kısa zaman içinde geri dönüş alabilmeleri önemli olacağını düşünüyorum. Öğretmenler verdiği ödevlerden sonra öğrencilerine geri bildirim verebilecekleri ortamlar oluşturulmalıdır. Ben Google Classroom uygulamasında bu imkanı öğrencilerime sundum ve memnun kaldılar. Katılımı da arttırdığını düşünüyorum. Aynı sene sonunda öğrenciye karne verdiğimiz gibi öğrencilere de EBA üzerinden yıl başından sonuna kadar geldiği yeri ve gelişimini gösterebilecek bir karne verilebilir. Materyallerde etkileşim artırılarak “Black Mirror” dizisi örneğindeki gibi öğrencilere seçenekler sunulmalı. İhtiyacına göre öğrencinin karşısına içerikler sunulmalıdır. Bu durumda ayrıca kolay kullanımı sağlayabilir ve öğrencilerin sorularını azaltabilir.”

Derste etkileşimi arttırmak için öneriler ise canlı derste tartışma ortamı yaratılması ve öğrencilerden konulara ilişkin yorum yapması istenmesi dile getirilmiştir. Örneğin Öğretmen-6 bu konuda *“Türkçe dersinde mesela günlük hayatta yanlış kullandığımız ya da yanlış yazdığımız kelimeler var. Ben bu kelimeleri canlı derste öğrencilere yönelttiğimde yorum yapmalarını istediğimde aktif katılım sağladıklarını görüyorum. Farklı görüşler olduğunda ortam tartışma ortamına dönüyor ve ders keyifli olabiliyor.”* şeklindeki ifadesi ile öğrencilerin işlenen konuyla ilgili yorum yapmalarının ve oluşturulabilecek tartışma ortamının yararlı olabileceğine değinmiştir.

Yönetime ilişkin önerilere bakıldığında ise içeriklerin güncelleştirilmesi ve geliştirilmesi gerektiği, uzaktan eğitimde sosyal adalet, fırsat ve imkan eşitliği sağlanması gerektiği, sorunların çözümünde aktif rol alabilecek teknik destek merkezinin kurulması gerektiği ve öğrencilere ücretsiz ve sınırsız internet desteği sağlanması gerektiği gibi konulara değinilmiştir. Bu konuda öğretmen-7: *“Eğitimde fırsat eşitliği olmalı, köydeki çocuğa da ilçedekine de şehirdekine de benzer olanak sunulmalı adale olmalı diyoruz. Bu MEB kanunlarında da var. Öğrencilerin EBA için kullanabilecekleri ücretsiz ve sınırsız interneti olursa ve internete girebilecekleri tablet vb araçlar onlara sağlanırsa uzaktan eğitimdeki en önemli sorunun üstesinden gelebileceğimizi düşünüyorum.”* şeklindeki görüşü ile eğitimde sosyal adalet, fırsat ve imkan eşitliği, ücretsiz internet kullanımı gibi konulara değinmiştir.

Örneğin Öğretmen-1 ise içeriklerin geliştirilmesi, internet erişimi için tablet dağıtımının yapılması, aktif katılım sağlayan öğretmenlere ek ücret ve hizmet puanı verilerek teşvik edilmesi gibi konularda görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Zaten MEB uzun zamandır özel yayınlardan aldığı içerikleri sunuyor ve bazı eklemeler yapıyordu. Eldeki içeriklerin artık bir güncellenmesi gerekiyor. Bunu yapmaya hevesli çok öğretmen arkadaş var. Biraz destek verilirse içerik geliştirme ekipleri illerde kurulu eğitimler verilirse bu işi çözeriz diye düşünüyorum. Bir de internet erişimi olmayan ailelere telefon şirketleri ücretsiz internet verdi ancak aileler de mobil internet erişimi yapacak cihaz yok. Belki fatih projesinde kullanılmayan eski E-TAB 4 ve E-TAB 5 tabletler bu dönemde bu öğrencilere verilebilir. Velilerin kredi ile düşük ücret ve faiz le bilgisayar almalı teşvik edilebilir. Öğretmenler için bence bu dönemde çok çalışan öğretmenlere ek ders takviyesi ve hizmet puanı verilmesi katılımı artırabilir. EBA puanları hizmet puanına eklenebilir.”

Verilere bakıldığında özellikle sosyal adaletin sağlanmasında, eğitimde fırsat ve imkan eşitliğinin sağlanmasında her öğrenciye eşit imkanların sunulması konusuna değinilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilere ve gereksinim duyan öğretmenlere sınırsız internet erişimi, internete girebileceği bir cihazın ücretsiz olarak verilmesi dile getirilmiştir. Ayrıca sunulan içeriklerin güncelleştirilmesi ve geliştirilmesine vurgu yapılmıştır. Öğretmenler, uzaktan eğitimin nasıl

yapılacağı ve hangi teknolojileri ne şekilde kullanacaklarına dair hizmet içi eğitimlerine ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca yaşanan sorunların çözümüne yönelik etkin bir destek hizmetlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

COVID19 salgını nedeni ile Türkiye’de okulların tatil edilmesi ve uzaktan eğitime geçilmesi sürecinde ortaokul öğretmenlerinin gerçekleştirdikleri acil uzaktan öğretim faaliyetlerine ilişkin edindikleri deneyimlerini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilen araştırmanın sonuçları, alan yazından elde edilen ilgili araştırma sonuçları ile birlikte tartışılmıştır.

Araştırmanın ilk sorusunda, öğretmenlerin EBA uzaktan eğitim sistemine ve araçlarına yönelik görüşleri incelenmiştir. Öğretmenlerden alınan yanıtlara ilişkin yapılan analiz sonunda, EBA uzaktan eğitim sistemine ve araçlarına yönelik görüşleri; olumlu görüşler ve olumsuz görüşler olmak üzere iki temada gruplanmıştır.

EBA uzaktan eğitim sistemine ve araçlarına yönelik olumlu görüşler; eğitime kesintisiz devam edebilme imkanı sunulması, zaman ve mekandan bağımsız olarak öğrencilere açık erişimin sunulması, içeriklerin ücretsiz sunulması, öğrencilerin canlı dersler ile sosyalleşmesini sağlaması, yüz yüze eğitim ortamına alternatif olması, içe dönük öğrencilerin iletişim becerilerini arttırması, her öğrenciye ulaşabilmesi, canlı derslerdeki etkileşimin yüz yüze olma hissi vermesi, canlı TV yayını desteği sunulması, canlı ders araçlarının kullanım açısından kolay olması, EBA ara yüzünün kullanımı açısından kolay olması, öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitimi benimsemesi, öğretmen ve öğrencilerin teknoloji kullanım yeterliliklerini geliştirmesi, velilerin beğenisini alması katkıları olmak üzere 14 alt temada gruplanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin canlı ders araçlarının kullanım açısından kolay olması, EBA ara yüzünün kullanımı açısından kolay olması, öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitimi benimsemesi, öğretmenlerin kendileri için yeni bir teknoloji olan uzaktan eğitim teknolojilerine karşı olumlu yaklaşıklarını, öğretmenlerin EBA platformu üzerinden canlı ders yapmanın kolay ve yararlı olduğuna yönelik inançlara sahip olduklarını ve bu teknolojileri benimseyerek kullanmayı kabul ettiklerini göstermektedir. Bu sonuç, öğretmenlerin teknoloji kabul kuramına göre kendileri için yeni bir teknoloji olan uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmayı kabul ettiklerini ve yeniliklerin yayılması kuramına göre bu yeni teknolojilerin kullanılmasını benimsediklerini göstermesi açısından önemlidir.

Araştırmada elde edilen eğitime kesintisiz devam edebilme imkanı sunulması sonucu, Erişti, Şişman ve Yıldırım (2008) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucu elde edilen

bulgular ile benzerlik göstermektedir. Erişti, Şişman ve Yıldırım (2008), Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında görev yapmakta olan ve web destekli eğitim deneyimine sahip branş öğretmenlerinin web destekli eğitime yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, web destekli eğitimin ders içi ve ders dışı etkinliklerle öğrenmenin devamlılığı sağladığı sonucunu paylaşmışlardır.

EBA uzaktan eğitim sistemine ve araçlarına yönelik olumsuz görüşler; erişimi olmayan öğrencilerin uzaktan eğitimden faydalanamaması, TV canlı yayınlar ile canlı derslerin saatlerinin çakışması, destek hizmetlerinin yetersiz kalması, alt yapı yetersizliği, içeriklerin yetersizliği, içeriklerin güncel olmaması, kişisel verileri kötü amaçlı kullanımına yönelik güvenlik endişesi, EBA puan sisteminin öğretmen ve öğrencileri gereksiz paylaşımlara yöneltmesi olmak üzere 8 alt temada gruplanmıştır.

Alanyazında bu konuda yapılmış araştırmalar incelendiğinde de benzer sonuçların olduğu görülmektedir. Araştırmada elde edilen erişimi olmayan öğrencilerin uzaktan eğitimden faydalanamaması, Özer ve Kır (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Özer ve Kır (2018), halk eğitim merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitiminde uzaktan eğitimin kullanılabilirliğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, internet, teknoloji ve onun kullanımına yönelik maddi sınırlılıklara sahip öğrenciler için uzaktan eğitimin dezavantajlı olduğu sonucunu paylaşmışlardır. Araştırmada elde edilen alt yapı yetersizliği sonucu Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp (2016), çevrimiçi uzaktan eğitim yolu ile ortak zorunlu dersleri veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sistemi hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, uzaktan eğitim ile gerçekleştirilen derslerde teknolojik altyapının yeterli olmadığı sonucunu paylaşmışlardır.

Araştırmanın ikinci sorusunda, öğretmenlerin acil uzaktan öğretimde öğrenme süreçlerine yönelik görüşleri incelenmiştir. Öğretmenlerden alınan yanıtlara ilişkin yapılan analiz sonunda, uzaktan eğitimde öğrenme süreçlerine yönelik görüşleri; olumlu görüşler ve olumsuz görüşler olmak üzere iki temada gruplanmıştır.

Uzaktan eğitimde öğrenme süreçlerine yönelik olumlu görüşler; öğrenciye kendi hızında öğrenme imkanı sunulması, öğretmen-öğrenci etkileşimini artırması, içerikleri dilediği kadar tekrar ederek pekiştirmeyi sağlaması, dersin hedef kazanımlara ulaşmayı sağlaması, öğrenci düzeyine uygun farklı içerikleri sunma imkanı, farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere

uygun içeriklerin sunulması, öğrencilerin öğrenmelerini istatistiksel olarak değerlendirilmesini sağlaması, içeriklerinin zengin olması olmak üzere 8 alt temada gruplanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin uzaktan eğitimin öğrenme süreçlerinde yukarıda paylaştıkları olumlu görüşler sonucunda dersin hedef kazanımlara ulaşmayı sağlaması kullanımlar ve doyumlar kuramına göre öğretmenlerin uzaktan eğitimin öğrencilerin gerekli kazanımları sağlayarak dersin amaçlarına ulaşmasını sağladığı ve öğretmenlerin mesleki olarak doyuma ulaştıklarını göstermektedir. Bu sonuç uzaktan eğitimin öğretmenlerin öğrenci öğrenmeleri için gerekli ihtiyaçları karşıladığı, öğretmenlerin bu teknolojileri kullanmayı kabul edip bu teknolojiler ile gerçekleştirilen derslerden verim aldıkları için uzaktan eğitim yöntemi ile gerçekleştirilen derslerin amacına ulaştığını göstermesi açısından önemlidir.

Araştırmada elde edilen öğrenciye kendi hızında öğrenme imkanı sunulması, içerikleri dilediği kadar tekrar ederek pekiştirmeyi sağlaması, öğrenci düzeyine uygun farklı içerikleri sunma imkanı, farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere uygun içeriklerin sunulması sonuçları, Erişti ve diğerleri (2008) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucu elde edilen bulgular ile benzerlik göstermektedir. Erişti ve diğerleri (2008), gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, web destekli eğitimin öğrencilerin gereksinimlerine ve öğrenme hızlarına göre dersi izlemelerini sağladığı, öğrencilere dilediği kadar konu tekrarı yapmalarına olanak sağladığı, öğrenci düzeylerine göre farklı içerikleri sunma imkanı sağladığı sonuçlarını paylaşmışlardır.

Uzaktan eğitimde öğrenme süreçlerine yönelik olumsuz görüşler; öğrenci katılımının az olması, öğrencilerin motivasyonunun düşük olması, EBA TV yayınlarının üst bilişsel öğrenme düzeyine hitap edecek içerikleri sunmaması, erişim sağlayamayan öğrencilerde eğitimde geride kalma kaygısı, EBA TV üzerinden sunulan dersin etkileşime açık olmaması, EBA Canlı ve EBA TV üzerinden sunulan ders sürelerinin yetersiz olması, EBA Canlı ve EBA TV üzerinden sunulan ders içeriklerinin yoğun olması, kaynaştırma öğrencilerine yönelik bireyselleştirilmiş eğitim planının uygulanamaması, öğrencilerin dijital okuryazarlıklarının düşük olması, sunulan içeriklerin yetersiz olması, canlı derslerde birden fazla şubenin birleştirilmesi, uzaktan eğitimin zorunlu gerçekleşmesinin itici gelmesi, sosyal bulunurluğun olmaması olmak üzere 13 alt temada gruplanmıştır.

Araştırmada elde edilen öğrenci katılımının az olması, öğrencilerin motivasyonunun düşük olması, sunulan dersin etkileşime açık olmaması, kaynaştırma öğrencilerine yönelik bireyselleştirilmiş eğitim planının uygulanamaması, Duman (2020), Eren, Tosun ve Tuzcu-Eken(2020), Erişti ve diğerleri (2008), Erol Şahin (2019), Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp

(2016) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Erişti ve diğerleri (2008), web destekli eğitimin karmaşık zihinsel beceri gerektiren dersler için elverişli olmadığı, bireysel ders çalışmak istemeyen öğrenciler için sıkıcı olduğu sonuçlarını paylaşmışlardır. Erol Şahin (2019) Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi hakkında öğretim elemanlarının görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirdiği araştırma sonucunda, öğrenci katılımının az olduğu, öğrencilerin dersi ciddiye almadıkları, öğrencilerin çok az soru sorması ve etkileşimin istenilen şekilde gerçekleştirilememesi sonuçlarını paylaşmışlardır. Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp (2016), çevrimiçi uzaktan eğitim yolu ile ortak zorunlu dersleri veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sistemi hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, öğrenci katılımının beklenenin çok altında az olduğu sonucunu paylaşmışlardır.

Araştırmanın üçüncü sorusunda öğretmenlere, acil uzaktan öğretim sürecinde karşılaştığı sorunlar hakkında soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerden alınan yanıtlara ilişkin yapılan analiz sonunda, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı sorunlar; öğretmenden kaynaklanan sorunlar, öğrenciden kaynaklanan sorunlar, erişim ve alt yapıdan kaynaklı sorunlar, EBA, EBA TV ve EBA canlı ders ortamlarından kaynaklanan sorunlar ve yönetimden kaynaklanan sorunlar olmak üzere 5 temada gruplanmıştır.

Öğretmenden kaynaklanan sorunlar teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları sorunlar; öğretmenlerin canlı derslerde düz anlatım yöntemini kullanması, öğretmenlerin uzaktan eğitim vermek için gerekli bilgi, beceri ve yeterliklerinin olmaması, öğretmenlerin mesleki tatmin yaşayamamaları, öğretmenlerden görüş alınmaması şeklinde olmuştur.

Araştırmada elde edilen öğretmenlerin mesleki tatmin yaşayamamaları, öğretmenlerden görüş alınmaması sonuçları Duman (2020) ve Erol Sahin (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Erol Şahin (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda, derslerin uzaktan eğitimle yürütülmeye başladığı günden bu zamana kadar öğretim elemanlarından görüş alınmadığı ve öğretim elemanlarının görüşlerinin dikkate alınmadığı, öğretim elemanlarının mesleki tatmin yaşayamamaları sonucunu paylaşmıştır.

Öğrenciden kaynaklanan sorunlar teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları sorunlar; öğrenci katılımı azlığı, öğrenci isteksizliği, öğrencinin pasif olması, öğrencilerin yaşadığı psikolojik sorunlar şeklinde olmuştur.

Araştırmada elde edilen öğrenci katılımı azlığı, öğrenci isteksizliği, öğrencinin pasif olması sonuçları Çakmak Karapınar, Güler, Kurşun ve Karaman (2018), Erol Sahin (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Çakmak

Karapınar, Güler, Kurşun ve Karaman (2018), üniversite öğrencilerinin kampüs tabanlı dersler modeli bileşenlerine yönelik görüşlerini incelemek amacıyla gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, arkadaşlarının katılmaması ve derse devam zorunluluğu olma nedeniyle bu derslere olan ilgilerinin ve verdikleri önemin azaldığı bu nedenle de bu ders için gerçekleştirilen hiçbir uygulamaya katılma gereksinimi duymadıkları sonucunu paylaşmışlardır. Erol Şahin (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucunda, öğrenci katılımının beklenenin çok altında az olduğu, öğrencilerin dersi ciddiye almadıkları sonucunu paylaşmıştır.

Erişim ve alt yapıdan kaynaklı sorunlar teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları sorunlar; internet erişimi sorunu, derse katılım için gerekli bilgisayar, tablet gibi araçların olmaması, Elektrik ya da internet bağlantısı yüzünden dersten kopma, EBA TV çekmemesi şeklinde olmuştur.

Araştırmada elde edilen internet erişimi sorunu, derse katılım için gerekli bilgisayar, tablet gibi araçların olmaması, elektrik ya da internet bağlantısı yüzünden dersten kopma sonucu, Erol Şahin (2019), Kalelioğlu, Atan ve Çetin (2016), Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Erol Şahin (2019), öğrencilerin uzaktan eğitime ulaşabilmek için bilgisayara/ internete ulaşmakta sorun yaşadıklarını paylaşmıştır. Kalelioğlu, Atan ve Çetin (2016), öğretmenlerin ve öğrencilerin e-öğrenme sürecinde yaşadıkları deneyimleri ve algıları incelemek amacıyla gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, canlı ders sürecinde öğretmenin ve öğrencinin yaşadıkları sorunlar olarak internet bağlantısı ve gerekli donanımın olmaması sonucunu paylaşmışlardır. Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan (2016), 2015-2016 öğretim yılı Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin bakış açısından uzaktan eğitim uygulamalarının değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, sık sık internet bağlantısı kesilmesi, dersin elektrik ya da internet bağlantısı yüzünden kesintiye uğradığı sonucunu paylaşmışlardır.

EBA, EBA TV ve EBA canlı ders ortamlarından kaynaklanan sorunlar teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları sorunlar; etkileşimin sınırlı olması, canlı derslere katılmayan öğrencilerin dersi daha sonra izleyememesi, EBA TV ve EBA canlı ders saatlerinin çakışması şeklinde olmuştur.

Araştırmada elde edilen etkileşimin sınırlı olması sonucu Erol Şahin (2019) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Erol Şahin (2019), öğrencilerin çok az soru sorması ve etkileşimin istenilen şekilde gerçekleştirilememesi sonucunu paylaşmıştır.

Yönetimden kaynaklanan sorunlar teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları sorunlar; yapılan uzaktan eğitim etkinliklerinin ders notunu etkilememesi ve derse katılım zorunluluğunun olmaması şeklinde olmuştur.

Araştırmada elde edilen yapılan uzaktan eğitim etkinliklerinin ders notunu etkilememesi ve derse katılım zorunluluğunun olmaması sonucu Çakmak Karapınar, Güler, Kurşun ve Karaman (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Çakmak Karapınar, Güler, Kurşun ve Karaman (2018), üniversite öğrencilerinin kampüs tabanlı dersler modeli bileşenlerine yönelik görüşlerini incelemek amacıyla gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, derslerin kredisiz olması, devam zorunluluğunun olmaması ve diğer özellikleri nedeniyle bu derslere olan ilgilerinin ve verdikleri önemin azaldığı bu nedenle de bu ders için gerçekleştirilen hiçbir uygulamaya katılma gereksinimi duymadıkları sonucunu paylaşmışlardır.

Araştırmada elde edilen derse katılım zorunluluğunun olmaması sonucu, Karapınar, Güler, Kurşun ve Karaman (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Karapınar, Güler, Kurşun ve Karaman (2018), Atatürk Üniversitesi'nde kampüs tabanlı öğrencilere uzaktan eğitim yoluyla verilen Yabancı Dil (İngilizce) derslerini yüz yüze desteklemek için yapılan açık sınıf ve ofis saatleri uygulamalarına bu dersleri alan öğrencilerin katılımlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirdikleri araştırma sonucunda, öğrencilerin devam zorunluğu olmadığı ve ders kredili olmadığı için uzaktan eğitim derslerine katılmadıkları sonucunu paylaşmışlardır.

Araştırmanın dördüncü sorusunda öğretmenlere, uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı sorunlara yönelik çözüm önerileri hakkında soru yöneltilmiştir. Öğretmenlerden alınan yanıtlara ilişkin yapılan analiz sonunda, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı sorunlara yönelik çözüm önerileri; öğretmenlerin mesleki gelişime ilişkin öneriler, derse katılımı artırmak için öneriler, etkileşimi artırmak için öneriler ve yönetime ilişkin öneriler olmak üzere 4 temada gruplanmıştır.

Öğretmenlerin mesleki gelişime ilişkin öneriler teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları öneriler; öğretmenlere uzaktan eğitimin nasıl yapılacağına ilişkin hizmetiçi eğitim verilmeli, öğretmenlere uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmaya yönelik hizmetiçi eğitim verilmeli, öğretmenler etkili iletişime yönelik hizmetiçi eğitim almalı, gönüllü öğretmenlere e-çerik üretmeye yönelik hizmetiçi eğitimler verilebilir şeklinde olmuştur. Araştırmada elde edilen öğretmenlere uzaktan eğitimin nasıl yapılacağına ilişkin, uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmaya yönelik, etkili iletişime yönelik hizmetiçi eğitim almalı

sonucu Erişti ve diğerleri (2008) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Kalelioğlu ve diğerleri (2016) araştırmasında, Duman (2020) ile Eken, Tosun ve Tuzcu-Eken (2020) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Erişti ve diğerleri (2008), öğretmenlere web destekli eğitimin nasıl yapılacağına ilişkin hizmet içi eğitimler verilmeli sonucunu paylaşmıştır. Kalelioğlu ve diğerleri (2016), bir öğretmenin sahip olması gereken yeterlilikler olarak teknik ve iletişim becerilerine sahip olması gerektiği sonucu paylaşmışlardır. Duman (2020) ile Eken, Tosun ve Tuzcu-Eken (2020) ise hizmet içi eğitim faaliyetlerinin hem öğretmenlere hem de akademisyenlere verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Derse katılımı artırmak için öneriler teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları öneriler; tüm paydaşlara destek hizmeti sunulmalı, öğrencilere bireysel dönüt verilmeli, dersten önce uzaktan eğitim araçlarının kullanımına yönelik videolar paylaşılmalı, aktif olarak katılım sağlayan öğrenenler ödüllendirilmeli, öğretmen öğrencilerle iyi iletişim kurabilmeli şeklinde olmuştur. Araştırmada elde edilen öğrencilere bireysel dönüt verilmeli ve öğretmen öğrencilerle iyi iletişim kurabilmeli sonucu Özyürek ve diğerleri (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Özyürek ve diğerleri (2016), çevrimiçi derslerde öğrenci katılımını artırmak için dersin hocası öğrencilere soru sorarak cevaplarını dinlemeli, öğrencilere yazılı olarak soru sorma ve ses bağlantısı yaparak derse aktif katılım fırsatı vermeli önerilerini paylaşmışlardır.

Etkileşimi artırmak için öneriler teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları öneriler; canlı derslerde tartışma ortamı yaratılmalı, öğrencilerin konuya ilişkin yorum yapmaları istenmeli şeklinde olmuştur. Araştırmada elde edilen canlı derslerde tartışma ortamı yaratılmalı, öğrencilerin konuya ilişkin yorum yapmaları istenmeli sonucu Özyürek ve diğerleri (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Özyürek ve diğerleri (2016), çevrimiçi derslerde öğrenci etkileşimini artırmak için öğrencilere derste söz hakkı verilmeli, öğrencilere soru sorma fırsatı verilmeli, dersin hocası öğrencilere soru sorarak cevaplarını dinlemeli önerilerini paylaşmışlardır.

Yönetime ilişkin öneriler teması altında öğretmenlerin en çok vurguladıkları öneriler; uzaktan eğitim yapan öğretmenlere hizmet puanı verilmeli, uzaktan eğitim yapan öğretmenlere ek ders ücreti verilmeli, yaşanan teknik sorunlara yönelik teknik destek verilmeli, güvenlik sorunlarına yönelik yerli ve milli canlı ders araçları kullanılmalı, içerikler güncelleştirilmeli ve geliştirilmelidir, EBA içerikleri ilkökul, ortaokul ve lise olarak ayrı sunucularda toplanmalı, uzaktan eğitimde sosyal adalet ve fırsat ve imkan eşitliği sağlanmalı, EBA platformunda eğitsel

faaliyetlere ve içeriklere yer verilmeli, canlı ders saatleri esnek hale getirilmeli ve tekrar izleyebilme fırsatı verilmeli, öğrencilere interneti kullanabilecekleri tablet vb. araçlar ücretsiz olarak verilmeli, öğretmen ve öğrenenlere ücretsiz ve sınırsız internet desteği sağlanmalı şeklinde olmuştur. Elde edilen veriler uzaktan eğitime katılımın artırılması, uzaktan eğitimin benimsenmesi için okul, ilçe milli eğitim, il milli eğitim müdürlüklerine ve milli eğitim bakanlığına yönelik politika önerilerinin geliştirilmesine yönelik bulgular içermesi açısından önemli olduğu düşünülebilir.

K12 düzeyinde yani 1.sınıftan 12.sınıfa kadar ki düzeye verilecek uzaktan eğitim ile yükseköğretimdeki uzaktan eğitim anlayışının aynı olmadığını vurgulayan Bozkurt (2020), salt anlatıma ve içerik paylaşımına odaklanmayan, öğrencilerin duyuşsal yönlerine de hitap eden, sistemli bir yapıda, öğrenci düzeylerine uygun olacak şekilde öğrenme tasarımlarının yapılması ve sunulması gerektiğini ifade etmiştir.

Araştırmada, EBA platformu Milli Eğitim Bakanlığı uzaktan eğitim faaliyetlerinde kullandığı temel ürünlerden biri olduğu ve sıklıkla yararlanıldığı görülmektedir. Canpolat ve Narin (2020) Türkiye’de eğitimde e-hazır olma sürecinde temel eğitimden ortaöğretime kadar öğrencilerin yararlanabileceği eğitim aracı olarak EBA platformunun oluşturulduğunu dile getirmişlerdir. EBA, salgın döneminde sunduğu olanaklar ve var olan alt yapı ile ihtiyaç duyulan materyallerin üretimini kolaylaştırdığı, milyonlarca öğrencinin eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına katkı sağlaması açısından Türkiye’nin uzaktan eğitime önemli bir ölçüde e-hazır olduğu düşünülebilir.

Acil uzaktan öğretimde daha çok somut teknolojiler (öğrenme yönetim sistemleri, canlı ders platformlar, tablet, telefon gibi) ön plana çıkmıştır. Soyut teknolojilere (kuramlar, teknolojiler ve stratejiler gibi) önem verilmesi ve çalışılması gerektiğini dile getiren Bozkurt (2020), ayrıca salgın sonrasında yüz yüze eğitimle beraber uzaktan eğitimin birlikte kullanılacağı öngörmektedir.

Bozkurt ve Sharma (2020b) salgın ile birlikte oluşan kriz ortamında, mevcut eğitim sistemlerinin yeniden inşa edilerek daha demokratik bir yapıya kavuşabileceğini, bilginin kolayca paylaşılabilirliğini, fırsat ve imkan eşitsizliğini ortadan kaldıracak potansiyele sahip bir öğrenme ekolojisinin kurulabileceğini dile getirmiş ve zor anları fırsata dönüştürebileceğimizi ifade etmiştir. Uzaktan eğitim alanında uzmanlar, paydaşlar Türkiye’de eğitim adına karar alıcılar birlikte çalışabilirler.

Araştırma verilerinde yer almayan ancak alanyazında karşılaşılan bir verinin paylaşılmasının araştırmaya katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Koç (2020) tarafından

gerçekleştirilen çalışmada mevcut uygulanan öğretim programları incelendiğinde program kazanımların daha çok yüz yüze eğitime göre şekillendirildiğini, uzaktan eğitime yönelik bir vurgunun yapılmadığını, dijital yetkinlik, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma vb. hedef kazanımların olduğunu ve bunun dolaylı olarak uzaktan eğitimle bağdaştırılabileceğine değinmiştir. Mevcut programların uzaktan eğitime entegre edilebilir hale getirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Araştırmacılar, çalışmada elde edilen bulguların ve getirilen önerilerin değişen dünyanın eğitim anlayışına katkı sağlayacağını ummaktadır.

Öneriler

Araştırma önerileri

Bu araştırma COVID19 salgını nedeni ile Türkiye’de okulların tatil edilmesi ve uzaktan eğitime geçilmesi sürecinde öğrencilerine ilk defa canlı ders deneyimini yaşayan farklı branşlardaki 8 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma ilkökul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin katılımı ile genişletilerek yeniden yapılabilir.

Araştırmanın sonuçları ışığında, sonraki çalışmalarda öğretmenlerin hazır bulunuşluklarının ve memnuniyetlerinin gerekçelerinin daha derinlemesine anlaşılabilmesi ve daha ayrıntılı incelemeler yapılabilmesi için öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik deneyim ve görüşleri, nicel ve nitel veri toplama araçlarından elde edilen karma araştırma yöntemleri kullanılarak daha kapsamlı ve derinlemesine sonuçların elde edildiği araştırmalar yapılabilir.

Öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili deneyim ve görüşlerini inceleyen yeni araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Politika önerileri

- ✓ Canlı ders yapan öğretmenlere hizmet puanı ve iki kat ek ders ücreti verilebilir.
- ✓ Uzaktan eğitim süresinde yaşanan teknik sorunlara yönelik destek ekibi kurulabilir.
- ✓ Canlı ders saatleri öğretmen tercihinin bırakılabilir.
- ✓ Öğrencilerin canlı derslere öğrenci katılımını artırmak için devam-devamsızlık bilgileri işlenebilir ve katılım zorunlu hale getirilebilir.
- ✓ Güvenlik sorunlarına yönelik yerli ve milli canlı ders araçları geliştirilip kullanılabilir.
- ✓ EBA içerikleri ilkökul, ortaokul ve lise olarak ayrı sunucularda toplanabilir.
- ✓ Uzaktan eğitimde sosyal adalet, fırsat ve imkan eşitliği için çalışmalar yapılabilir.
- ✓ EBA platformunda eğitsel içeriklere, eğitsel ve sosyal faaliyetlere de yer verilebilir.

- ✓ Öğrencilerin tekrar izleyebilmeleri için canlı derslerin kayıtları tutulabilir.
- ✓ Öğretmen ve öğrenenlere ücretsiz ve sınırsız internet desteği sağlanabilir.
- ✓ Öğrencilere interneti kullanabilecekleri tablet vb. araçlar ücretsiz olarak verilebilir.

Teşekkür

Çalışmaya katkılarından dolayı Sayın Öğr. Gör. Özhan HARMAOĞLU' na teşekkürlerimizi borç biliriz.

Kaynakça

- Adnan, M., ve Boz-Yaman, B. (2017). Profile of Engineering Undergraduates on Readiness and Satisfaction for E-Learning. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 8(2), 218-243. DOI: 10.16949/turkbilmat.280165 (20.04.2020).
- Akbaba, B., Kaymakçı, S., Birbudak, T. S. ve Kılcan, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimle Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi öğretimine yönelik görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi (Journal of Theoretical Educational Science)*, 9 (2), s. 285-309. doi.org/10.5578/keg.8238.
- Akçay, S., ve Gökçearslan, A. (2016). Grafik tasarım dersinde uzaktan eğitim yönteminin kullanımına yönelik bir uygulama ve öğrenci algıları: Gazi Üniversitesi Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 1983-2004. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/27734/327772> (20.04.2020).
- Allen, M., Bourhis, J., Burrell, N., ve Mabry, E. (2002). Comparing Student Satisfaction With Distance Education To Traditional Classrooms In Higher Education: A Meta-Analysis. *American Journal of Distance Education*, 16(2), 83-97, DOI: 10.1207/S15389286AJDE1602_3
- Bircan, H., Eleroğlu, H., Arslan, R., ve Ersoy, M. (2018). Cumhuriyet üniversitesi öğrencilerinin uzaktan eğitimde sunulan derslere yönelik bakış açısı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5 (12), 91-100. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/41905/505237> (20.04.2020).
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6 (3), 112-142.
- Bozkurt, A., ve Sharma, R. C. (2020a). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i-vi.
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020b). Education in normal, new normal, and next normal: Observations from the past, insights from the present and projections for the future. *Asian Journal of Distance Education*, 15(2), i-x.
- Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., ... Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 Pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1—126. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3878572>

- Canpolat, U. ve Narin, Z. (2020). Uzaktan eğitim bağlamında e-hazır olma kavramının irdelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6 (3), 79-91
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. Siyasal Kitabevi.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Eğiten Kitap.
- Çakmak Karapınar, D., Güler, M., Kurşun, E., ve Karaman, S. (2018). Atatürk Üniversitesi kampüs tabanlı dersler modeli bileşenlerine yönelik öğrenci görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 90-111 .
<https://dergipark.org.tr/pub/auad/issue/36759/419604> (20.04.2020).
- Davis, F. D. (1989). *Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology*. MIS quarterly, 319-340.
- Duman, S. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim*, 95-112. DOI: 10.37669/milliegitim.768887
- Eken, Ö , Tosun, N , Tuzcu Eken, D . (2020). COVID-19 salgını ile acil ve zorunlu uzaktan eğitime geçiş: Genel bir değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim*, 113-128 . DOI: 10.37669/milliegitim.780722
- Erişti, S. D., Şişman, E., ve Yıldırım, Y. (2008). Examining opinions of elementary school subject teachers on the web-assisted teaching, *Elementary Education Online*, 7 (2), 384-400.
- Erol Şahin, A. N. (2019). Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Öğretilmesi Hakkında Öğretim Elemanlarının Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39 (1), 477-502 . DOI: 10.17152/gefad.429656
- Fırat, M., Altınpulluk, H., ve Kılınç, H. (2020). Methodological Evaluation of the Use of ICTs in Mixed Method Research in Education. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(4), 1365-1376. DOI: 10.14689/issn.2148-2624.8c.4s.13m
- Günlük, M., Özer, G., ve Özcan, M. (2019). Muhasebe akademisyenlerinin muhasebe eğitiminde uzaktan eğitim uygulamaları kullanımına yönelik algılarının teknoloji kabul modeli çerçevesinde incelenmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 12 (1), 65-90 . DOI: 10.29067/muvu.415133
- Gürer, M. D, Tekinarslan, E., ve Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of*

- Qualitative Inquiry*. 7(1). 47-78. <http://dergipark.gov.tr/download/articlefile/199894> (20.04.2020).
- Hodges, C. B., Moore, S., Locke, B., Trust, T. ve Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. *Educause Review*, 27. <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning#fn8> (Erişim tarihi: 10.11.2020)
- Huang, J., ve Zhou, L. (2018). Timing of web personalization in mobile shopping: A perspective from Uses and Gratifications Theory. *Computers in Human Behavior*, 88, 103–113. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.06.035> (20.04.2020).
- İlgaz, H. (2008). *Uzaktan eğitimde teknoloji kabulünün ve topluluk hissinin öğrenen memnuniyetine katkısı*. (Yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Karataş, S. (2003). Yüz yüze ve uzaktan eğitimde öğrenme deneyimlerinin eşitliği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 94-104.
- Katz, E., Blumler, J.G., ve Gurevitch, M., (1973). Uses and gratifications research. *Public Opinion Quarterly*, 37 (4), 509–523. <https://doi.org/10.1086/268109> (20.04.2020).
- Kılınç, H. (2020). Çevrimiçi Grup Tartışmalarının Öğrenenler Üzerindeki Etkisinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koç, E. (2021). İlkokul Öğretim Programlarının COVID-19 Sonrası Yaygınlaşan Uzaktan Eğitime Uygunluğunun İncelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 7 (1), 24-36.
- Ozmen, B., Tepe, T., ve Tuzun, H.. (2018). Adapting a Residential Course to Web-Based Blended Learning. *Eurasian Journal of Educational Research*, 18 (75) , 115-136. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejer/issue/42536/512548> (20.04.2020).
- Özer, N., ve Kır, Ş. (2018). Halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitiminde uzaktan eğitimin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 4 (4), 69-86. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auad/issue/42908/519039> (20.04.2020).
- Öztürk, P., ve Kert, S. (2017). Bir çevrimiçi öğrenme ortamının, yetişkinlerin çevrimiçi öz-yeterlik algısı ve akademik başarılarına etkisi. *Acta Infologica*, 1(1), 39-54. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/acin/issue/28069/301656> (20.04.2020).

- Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N., ve Özkan, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2) , 595-605. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/joiss/issue/30780/323661>
- Pepeler, E., Özbek, R., ve Adanır, Y. (2018). Uzaktan eğitim ile verilen İngilizce dersine yönelik öğrenci görüşleri: Muş Alparslan Üniversitesi örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (3) , 421-429 . DOI: 10.18506/anemon.345152
- Rogers, E.M. (1995). Diffusion of innovations. New York: Free Press
- Sert, G., Kurtoğlu, M., Akıncı, A., ve Seferoğlu, S. S. (2012). Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: Bir içerik analizi çalışması. *Akademik Bilişim*, 1(3), 1-8.
- Şenyuva, E., Kaya, H., ve Bodur, G. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin web tabanlı bir derse ilişkin görüşleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 33(3), 62-77. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egehemsire/issue/33737/311187> (20.04.2020).
- Tosuntaş, Ş. B., ve Çubukçu, Z. (2019). Yeniliklerin yayılması teorisi bağlamında öğretmen adaylarının bulut teknolojisi kullanımlarını etkileyen faktörler. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 0–2. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.555091> (20.04.2020).
- Venkatesh, V., ve Davis, F. D. (2000). A theoretical extension of the technology acceptance model: Four longitudinal field studies. *Management Science*, 46(2), 186-204.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yazarlar Hakkında

Uğur CANPOLAT

Milli Eğitim Bakanlığında 2012 yılından beri Sosyal bilgiler öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Kilis, Eskişehir ve Manisa illerinde görev yapan Canpolat, Demirci İlçesi'nde görevini yürütmektedir. Anadolu Üniversitesinde 2011 yılında Sosyal bilgiler öğretmenliği programını, 2013 yılında ise Açıköğretim Fakültesi Kamu yönetimi bölümünü tamamlamıştır. 2017 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesinde İlköğretim Sosyal bilgiler eğitimi alanında yüksek lisans öğrenimini tamamlamıştır. 2018 yılından bu yana Anadolu Üniversitesinde Uzaktan eğitim tezli yüksek lisans programına devam etmektedir. TÜBİTAK Bilim ve Toplum Projelerinde ve TÜBİTAK Ortaokul Yarışmalarında yer almıştır. Destekleme ve yetiştirme kursları alanında çalışan Canpolat'ın çalışma alanları Sosyal bilgiler eğitimi, Uzaktan eğitim, Açık ve uzaktan öğrenme, Geleneksel Türk Sanatları, çevre eğitimi, kitlesel açık çevrimiçi dersler ve dijital içerik üretimidir.

Posta adresi: Kargınışıklar Basri Koçyiğit Ortaokulu DEMİRCİ / MANİSA
Tel (İş): +90 236 483 4125
Eposta: ugurhoca35@gmail.com

Yusuf YILDIRIM

2004 yılında Anadolu Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği bölümünü birincilikle bitirmiştir. 2004 yılında Kütahya Lisesi'nde göreve başlamıştır. İlkokul, ortaokul, lise, halk eğitim merkezleri ve üniversite gibi eğitim kurumlarında dersler vermiştir. 2014 yılında Osmangazi Üniversitesi Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Yüksek Lisans programını tamamlamıştır. 2019 yılında Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans programına başlamıştır. Yayımlanmış 5 kitap, 20 makale, 22 bildiri çalışması bulunmaktadır. Fatih Projesi kapsamında Yenilik ve Eğitim Teknolojileri (YEĞİTEK) Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen hizmetiçi eğitim kurslarında eğitici öğretmenliği yapmaktadır. Eskişehir Valiliğinin oluru ile Eskişehir ilinde resmi/özel tüm eğitim kurumlarında öğrenci velilerine "Dijital Kültürde Çocuk Yetiştirmek" isimli bilgilendirme seminerleri vermektedir. Çalışma alanları arasında dijital ebeveyn, teknoloji bağımlılığı, siber zorbalık, robotik ve kodlama, teknoloji yeterlikleri, teknoloji kullanım standartları, bilgisayar etiği, öğretim tasarımı, öğretim programı değerlendirme, web tabanlı öğrenme, değerler eğitimi, eğitim yönetimi, özel eğitim yer almaktadır.

Eposta: bilgikasifi@gmail.com

URL: <http://bilgikasifi.com/>

URL: https://www.researchgate.net/profile/Yusuf_Yildirim6